

Megújuló orgonáink

A Magyarországi Evangélikus Egyház 2008 óta minden évben orgonafelújítási pályázat kiírásával teszi lehetővé egyházközségeinek, hogy meglévő hangszereiket felújíthassák, illetve hangszerbeszerzéssel megoldhassák az istentiszteletek zenei szolgálatának biztosítását, esetleg ezen túlmenő igényeknek is megfeleljenek. Az eltelt majdnem öt esztendőben sokszor volt példa arra, hogy az egyház támogatása és a gyülekezet saját anyagi ereje sajátos lehetőségekkel, ötletekkel párosult, így hangszerfelújítások és –beszerzések sorozata valósulhatott meg. A munkaág szakmai vezetői, Kormos Gyula és Wagner Szilárd orgonafelügyelők folyamatosan figyelemmel kísérik azokat a folyamatokat, amelyek végül felújított hangszerekkel ajándékozzák meg a jelenükért és jövőjükért felelősséget érző közösségeket. Most induló sorozatunkban az elmúlt évek néhány kiemelkedő eredményét mutatjuk be.

Új orgona Nagyalásonyban

A Veszprém megyei Nagyalásony-Dabrony-Nemesszalóki Társult Evangélikus Egyházközség nagyalásonyi templomának karzatán Halper János 1861-ben épült egymanuális, 8 regiszteres műemlékorgonája áll. A hangszer romos állapotú, restaurálása olyan pénzösszeget emésztene fel, amely a jelen helyzetben nem áll a gyülekezet rendelkezésére. A közönség azonban régóta szerette volna, hogy éneküket valódi orgonahang vezesse. A megoldást a finnországi Nivala evangélikus gyülekezetének felajánlása jelentette, hogy a gyülekezeti termükben álló kétmanuális, pedálos, 7 regiszteres mechanikus orgonát a nagyalásonyiaknak ajándékozzák — ehhez csak az orgona szét-szerelését és elszállítását kell megoldaniuk.

A hangszer építője: Hans Heinrich orgona-építő cége, Op. 35. (1970). Az orgona diszpozíciója:

- I. manuál: Holzgedackt 8',
Quintadena 4',
Principal 2'
- II. manuál: Holzgedackt 8',
Rohrflöte 4',
Zymbel 2x
- Pedál: Subbass 16'
- Kopulák: P+I, P+II, I+II

A terv megvalósításához először meg kellett ítélni, hogy az orgona olyan állapotban van-e, hogy az ehhez szükséges összeg önerőből, illetve pályázat útján történő előteremtése után érdemes Finnországból elhozni és Nagyalásonyban felállítani. E kérdés megválaszolásában Zászkaliczky Tamás orgonaművész volt

a gyülekezet segítségére, aki a helyszínen felmérte az orgonát és kedvező szakvéleményt adott. A második problémát az orgona elhelyezésének kérdése jelentette. Egyértelmű volt ugyanis, hogy a Halper-orgonát nem volna célszerű a karzatról eltávolítani, hiszen így későbbi restaurálásának esélye minimálisra csökkenne. Ezért született meg az a döntés, hogy az új hangszert —ugyancsak klasszikus helyen— a templomtérben, annak bal oldalán állítják föl. Így közelebb kerül a gyülekezethez is, látványa pedig még inkább segíti a ráhangolódást az istentiszteleti zenére vagy egy-egy koncertre.

Az előkészületi munkákat követően az új orgonával kapcsolatos munkákra Wagner Szilárd szakértői munkája mellett Takács Péter pannonthalmi orgonaépítő mester kapott megbízást, aki Nivalában szétszerelte az orgonát. A szükséges műhelymunkák elvégzése után a hangszert 2011 nyarán felállította a nagyalásonyi templomban. Mivel az eredeti terem és a templom akusztikai adottságai különbözőek voltak, az orgonaépítő és a szakértő egymással egyetértésben úgy döntött, hogy a diszpozíciót minimális mértékben megváltoztatja. Így az első és második manuál 4'-as regisztereit egymással felcseréltük, valamint az orgona hangzásába nem illő Zymbel 2x regisztert egy Quint 1 1/3' sípsorra cseréltük. Ugyancsak szükségessé vált a Principal 2' halkítása, hogy az amúgy is részben a homlokzatban álló sípok jobban beleillesszékjenek az orgona egészének hangzásába. Így a hangszer kis regiszterszáma ellenére a lehető legváltozatosabban megszólaltathatóvá vált — akár hangverseny keretében is.

Az orgona új diszpozíciója:

- I. manuál: Holzgedackt 8',
Rohrflöte 4',
Principal 2'
- II. manuál: Holzgedackt 8',
Quintadena 4',
Quint 1 1/3'
- Pedál: Subbass 16'

2011. augusztus 7-én egy rövid hangversennyel megtörtént a hangszer átvétele, majd az ott tapasztaltak alapján néhány kiegészítő munka elvégzése. Az orgona felszentelésre 2012. január 14-én került sor *Szemerei János* evangélikus püspök szolgálatával.

Wagner Szilárd, a Magyarországi Evangélikus Egyház orgonafelügyelője

